

CLUB DE LECTURA

Curs 2025-2026

EDUARD MÁRQUEZ EL SILENCI DELS ARBRES

17

Tertúlia: dilluns, 17 de novembre a les 18.30 h

L'AUTOR:

Eduard Márquez i Tañá va néixer un dia de novembre del 1960 a Barcelona. Va créixer en el si d'una família lliberal. El pare que tenia una impremta i la mare era una dona molt singular.

Membre d'una generació que tenia 15 anys quan va morir el general Franco, recorda que aquell era un moment d'obertura, de canvi que a la seva generació els arribava sense haver viscut el compromís polític dels seus predecessors i comenta: -"Això va fer que visquéssim aquella època d'una manera molt concreta: es començaven a enderrocar els murs de conducta a l'escola i el buit de poder era immens. Aquella disciplina espartana que rebíem a l'escola La Salle –en la qual les plantofades anaven i venien sense escrúpols, et podien pujar a la tarima alçant-te per les orelles o destrossar-te els dits a cops de regla– s'enfonsava d'un dia per l'altre. Amb quinze anys et dius: ara és la meua. Començaven a experimentar amb la droga, anàvem a concerts,... Vam créixer escoltant aquella música, fumant canuts i prenent LSD, focalitzant l'enemic que eren els Hermanos. Aquest és el teló de fons de la meua adolescència".

Els seus inicis com autor son a principis dels anys noranta quan publica dos poemaris, *La travesía innecesaria* (1991) i *Antes de la nieve* (1994). La seva trajectòria literària però s'ha anat concentrant en la narrativa. Primer amb la publicació de diversos llibres de relats breus: El 1995, *Zugzwang*. I el 1998 *L'eloqüència del franc tirador*, publicats per l'editorial Quaderns Crema dirigida per Jaume Vallcorba.

Com a novel·lista va debutar el 2000 amb *Cinc nits de febrer*. El 2003 apareix una altra novel·la, ***El silenci dels arbres***, finalista del Premi Llibreter 2004. El 2005 publica la novel·la *La decisió de Brandes*, Premi Octavi Pellissa, Premi de la Crítica Catalana de narrativa i Premi QWERTY de BTV. El 2011 apareix la seva quarta novel·la, *L'últim dia abans de demà*, finalista del Premi Crexells de l'Ateneu Barcelonès. Totes aquestes novel·les tenen com a tret característic la concisió, la brevetat, en un esforç ingent per treure el màxim rendiment de la contenció, de la transparència, del rigor constructiu.

En un moment concret Márquez va concloure que després de tants anys, l'extensió curta ja la dominava bé, i precisament per això no volia continuar per aquí perquè creativament no li aportaria res. Per això va decidir reconsiderar-ho tot: la tècnica, la llengua, l'ús de les descripcions, els personatges amb l'objectiu d'escriure llibres de 600 pàgines, el resultat és que onze anys després, el 2022, veu la llum la novel·la *1969*.

Durant aquest temps, Eduard Márquez també ha publicat moltes obres per a nenes i nenes.

Com a narrador sempre defensa que la literatura continua sent 50 per cent sentit i 50 per cent música. Fons i forma, i està convençut que assolir aquest equilibri és un dels grans objectius de l'escriptor, malgrat vivim en una època en la qual segons ell sembla que el que importa és la història.

Si bé és cert que ara mateix aquí bona part dels seus llibres estan descatalogats, la seva obra ha estat traduïda a l'alemany, anglès, castellà, francès, italià, portuguès i turc. Afortunadament, l'editora Eugènia Broggi ha rescatat de l'oblit ***El silenci dels arbres*** i l'ha publicada a l'Altra Editorial.

Convençut del fet que el repte de l'escriptor és qüestionar-se a si mateix, buscar solucions noves, arriscar-se, Márquez considera que en la literatura catalana actual el que falta és risc, tot és molt conservador. I afegeix que "un dels grans problemes de la gent que escriu és que llegeix molt poca poesia". Ell està convençut que si la gent llegís poesia, escriuria millor. Davant d'aquest panorama literari català actual ell considera que hem reculat, en la mesura que tot és força més avorrit, més monòton. De manera que "un té la sensació d'estar llegint sempre el mateix tipus de llengua, molt estàndard, amb poc risc estilístic perquè s'investiga i es busca molt poc" i considera que serà molt difícil trencar aquests hàbits, ja que hi ha un cert tipus de narrativa i de llengua força consolidat.

L'OBRA:

Publicada per Editorial Empúries el 2003, *El silenci dels arbres*, va tenir un notable èxit de públic i de crítica i va quedar finalista en el Premi Llibreter.

Protagonitzada per quatre personatges: El violinista Andreas Hymer, la pianista Amela Jensen, l'Ernest Bolsi guia del museu de música i la Sophie Kesner, mare de l'Andreas, desapareguda misteriosament, la novel·la s'estructura amb una alternança de fragments escrits en tercera persona -i que ens van permeten conèixer la història de cada un d'ells-, amb fragments epistolars, cartes de diversos visitants del museu on fa de guia l'Ernest Bolsi, missives adreçades als amics o familiars i en les quals els posen al corrent de la seva situació en un context tant angoixant com el d'un territori assetjat per la guerra.

Situada en una ciutat indefinida en la qual la guerra ho ha malmès tot i on els bombardejos són constants i on regne el terror i la destrucció, la novel·la és una apologia a la capacitat humana per inventar mons que ens protegeixen i ens salven.

Preguntat sobre l'origen de la idea de la qual surt aquesta novel·la Eduard Márquez respon:

"D'un llibre, "L'Agulla Daurada" de la Montserrat Roig. Un amic meu fa 23 anys em va donar un parell de fotocòpies de "L'Agulla Daurada" de la Roig i em diu mira aquí tens una novel·la per tu, i en aquelles dues pàgines la Montserrat Roig explicava que al museu de l'Hermitage durant el setge de Leningrad, a la Segona Guerra Mundial, el van buidar, però van continuar fent visites guiades i vaig pensar que bèstia. Aquelles dues pàgines van ser un trasbals, i vaig pensar jo vull escriure sobre algú que enmig de la devastació explica coses. Aquest és el moll de l'os, com la capacitat que tenim enorme de crear i la capacitat salvadora d'allò que creem i la capacitat que tenim de generar universos que ens il·luminen i que ens salven del dolor i de la pena, i que ens fan més suportable l'existència. A aquesta capacitat per a mi era molt important poder-li dedicar un llibre".

Plantejada con una novel·la breu, *El silenci dels arbres* està construïda amb una precisió i una delicadesa que la fan commovedora, i que parla de tres coses: la primera és la importància d'inventar mons que ens protegeixen i ens salven. En segon lloc ens parla també de la importància de la memòria, què sabem de nosaltres, què sabem dels nostres pares, d'allò que ens ha precedit i dels buits que queden, de la importància de retrobar-se amb la pròpia història. L'altre tema essencial que ens planteja és perquè fem el que fem, com vivim i com desenvolupem allò que volem fer, ens reivindica l'enorme importància de ser feliç mitjançant la vocació i la necessitat d'assumir que molt sovint vivim parapetats en situacions que ens impedeixen ser el que volem ser i que cal trencar amb aquestes sinergies perquè si no és molt difícil ser feliç.

Vint-i-dos anys després de la publicació el llibre, la guerra d'Ucraina i els horrors de l'acció d'Israel a Gaza formen part dels telenotícies diaris i no sembla que l'horitzó sigui gaire optimista. En un món en el qual doncs és evident que no sembla que n'aprenem i que termes com "setge", "corredor humanitari", "neteja ètnica" i altres ens fan adonar que és el nostre destí, que no n'aprenem i en el cas d'Ucraina arriba un moment que no sembla haver-hi cap motiu per pensar que això no pugui durar tants anys com el setge de Sarajevo i fa molta pena que no siguem capaços d'aprendre dels nostres errors, que no siguem capaços d'aprendre de la nostra història

Afortunadament, l'editora Eugènia Broggi ha rescatat de l'oblit *El silenci dels arbres*, una novel·la que és absolutament vigent en un moment convuls en el qual hi ha una nova guerra a Europa i l'OTAN es vol fer forta a base de rearmar els països que en formen part en un pols perillós amb la Rússia de Putin. La seva lectura ens hauria d'ajudar a reflexionar sobre tot això i el que sí que està assegurat és que ens garanteix una bona dosi de literatura de primera qualitat. De pàgines escrites amb rigor i amb delicadesa i que mereixen ser rescatades de l'oblit.

[illegible]